

Проблема біженців в умовах глобалізації

На початку третього тисячоліття однією з глобальних проблем, що стоять перед світовим співтовариством є проблема біженців і переміщених осіб. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) в 1990-2015рр. їх число зросло в чотири рази і досягло 60 млн. осіб, а це кожна 122 людина у світі, яка відноситься до категорії або біженців, або внутрішньо переміщених осіб, або осіб, які шукають притулку.

Конфлікт, що триває в Сирії, а також кризи в Іраку, Україні, Південному Судані, Центральноафриканській Республіці, на північному сході Нігерії і в окремих районах Пакистану привели до небаченого досі зростання масштабів і прискоренню процесів вимушеного переміщення людей на глобальному рівні.

У 2015 році число біженців і шукачів притулку щодня збільшувалася на 42500 осіб, а темпи приросту їх числа лише за останні роки зросли в чотири рази. Неврегульованими залишаються і давні конфлікти. Середня тривалість періоду перебування в статусі біженця становить зараз 25 років.

Україна також зіштовхнулася з проблемою внутрішніх біженців. Після окупації Криму й військових дій на Сході країни більше 1,68 млн. осіб стали вимушеними переселенцями, близько 695 тисяч сімей отримують грошову допомогу від держави, волонтерських організацій, ООН.

Сирія дала найбільшу кількість біженців у світі за 5 років війни - майже 4 млн. осіб, значна частина яких попрямувала в Європу. Тільки за 2014-2015рр. кількість біженців в Європі склало близько мільйона осіб. Протягом двох перших місяців 2016 року в Європу потрапила 141 тисяча мігрантів.

Найбільше число біженців та осіб які шукають притулку в розрахунку на 1 млн. жителів у Лівані - 257 508 осіб, Йорданії - 101841 осіб, Туреччини - 22333 осіб, Швеції - 20524 осіб, Мальті - 14520 осіб, Швейцарії - 10174 осіб, Австрії - 9175 осіб.

Зауважимо, що кількість мігрантів, які давно проживають в Європі з неєвропейських країн вже складає 31,7 млн. осіб: у Франції - 12 млн., Німеччини - 10 млн., Великобританії - 6,7 млн., Італії - 2,5 млн., Швеції - 0,5 млн. осіб. Але ще близько 1-1,5 млн. осіб потребують забезпечення необхідними умовами: житлом, медичним обслуговуванням, роботою і можливістю інтегруватися в суспільство, що створює значну соціальну напруженість і лягає важким тягарем на країни ЄС.

Вирішенню питання біженців були присвячені Мюнхенська конференція з безпеки, саміти ЄС-Туреччина, на яких були розроблені різні варіанти вирішення даного питання. Одним з них виступає договір ЄС і Туреччини, який передбачає обмін нелегальних мігрантів на легальних: всі нелегали, які прибули на грецькі острови через Туреччину, будуть повернуті назад за рахунок ЄС, а ЄС за кожного повернутого нелегала буде переселяти з Туреччини одного легального біженця. Крім того від Туреччини вимагають прийняття зобов'язання щодо якісного скорочення потоку нелегальних мігрантів в країни ЄС. Натомість Туреччина отримає 6 млрд. євро на утримання мігрантів, які перебувають на її території з Близького Сходу. Також Туреччина наполягає на введенні безвізового режиму для короткострокових поїздок, а також прискорення процесу переговорів щодо вступу країни в ЄС.

Таким чином, проблема біженців за останнє десятиріччя значно загострилася, набула масового і глобального характеру. Кардинально змінилися напрямки потоків мільйонів біженців та переміщених осіб. Якщо раніше вони спрямовувалися в сусідні і прикордонні держави, то зараз - в благополучні високорозвинені країни, переважно в Європу. Країни, які приймають біженців не в змозі самостійно вирішувати всі економічні та соціальні проблеми біженців, їм потрібна допомога світової спільноти.

Науковий керівник – Побоченко Л.М., к.е.н., доцент